

FICTIME

Perioada în care – înspăimântată, halucinantă sau plictisită de real – Lumea se retrage din el se numește modernitate. În pofida rezistenței exasperate a poeziei, Lumea a ajuns să-și proceseze tehnologic ca-și-totul: rîuri, ramuri, oameni, futuri. Și, astfel, a lăsat pe malurile timpului re-, meta- și post-reprezentări, imagini ale lumii, imagini ale imaginilor ei, mesajul fanatic al mediei, simulacrele simulacrelor, osurile supravegheate video. Realul a rămas să fie, demodat, patrat de victime și de dușmani.

Acuma, știi că lupți în numele a ceva (dreptate, familie, patrie... [*nomina nuda tenemus*]) pe cînd te războiești cu dușmanul. Polemica e reală (dialectica-i doar împăciuitoare, e motorul de-realizării, că așa au impus-o Platon, Hegel și ceilalți fantaziști militari ai victoriei). Pe fronturi brute sau subtile, pentru a-ți învinge dușmanul trebuie să te camuflezi în chipul lui și să te hrănești din asemănarea lui, cum bine o știi face canibalii, cameleonii și copiii. Poate că, învingîndu-ți dușmanul, îl transformi în victimă (dar asta ar fi o soluție prostesc de sintetică: briciul lui Occam ar tăia prea adînc în întrebarea, legitimă, asupra logicii polemicii și cea a sacrificiului: sînt ele diferite rău?).

Și victima? Și victima. Și victima din traume se naște. Da, vremea noastră năboiește de victime. Se poartă, icnește cu ștaif, se umple de preaplina-i; în genere cu bune rezultate. Victima e populară azi ca șunca pe vremuri. Ca orice „ce” majoritar, victima se îndoiește în ascuns de propria sa realitate și se teme de opusul ei. Așa că își proiectează pe ecranul local ori global un dublu care s-o apere de toate și de sine. Acest dublu se numește fictimă. Căci, lipsită de fictimă, victima e în pericol de a deveni victimă și de-a-i fi dată în vileag impostura.

Spiritul și flerul timpurilor noastre victimiza(n)te sînt încărcate de imagini vizuale, progresiv e-literate, regresiv analfabete, încercate de populism și încercănate de o lehamite nu mai puțin mediocră decît lumea care o iscă. Mediocritatea lumii, care se traduce prin privatizarea plăcerilor, naționalizarea datorii și delegarea durerilor, nu arareori ne face să ridicăm din umeri a „la ce bun să ne mai batem capul cînd toate jocurile sînt deja făcute?”

Ce mai rămîne? Rămînem noi, cîte unul, pe peronul unei gări părăsite ca să dăm șuturi în țipeniile de pe liniile moarte și de pe deadline-urile ruginite? O generație, o

degenerație de victime și ținte? Nu mă cunosc pe mine însumi, dar cineva, undeva, sigur mă știe. Îmi știe datele din Facebook, prietenii, plăcerile, hobby-urile, mă manipulează, mă face și mă are să mă are. Iată-mă victimă-ntr-un scenariu paranoid. Trăiesc, dacă nu cumva trăim, într-o societate a supravegheerii, că veghez au ba. Dar cum să veghezi cînd ești bombardat de informații care te fac infoman, de zece ferestre pe ecranul computerului, de perdelele de ceață și fum pe care nu le mai lași din ochi, că nici ele nu te lasă. Să interzicem armele în America? Mai bine să interzicem avorturile, că ne trebuie victime. Să micșorăm numărul bisericilor în România? Și-atunci, cu victimele cum rămîne? Cultura victimizării a luat viteza unui fenomen spectral și total, întreținut real și tămăduit retoric de regimurile populiste, corporatiste și militare. Ce contează azi e plasarea victimei în interstițiile dintre ceea ce se numea realitate empirică – pomi, blocuri, munți și nori – și cyber-spațiu. Victimele se năimesc de mici, ca puștiul care-și întrebă tatăl: „e adevărat că ăștia au numit un fluviu „Amazon”? Mîine-poimîine o să ne trezim cu munții Google și cu oceanul Facebook.

C-o traumă toți sîntem datori, și pe Golgota, și în civile. Doar tehnologia e folosită, mai întîi, în scopuri ori ca mijloace militare, împotriva agresiunii viitorului. Militarii sînt o castă de comandouri în prima linie de foc împotriva viitorului, anti-teroriștii împotriva terorii viitorului, căutînd spațiile de excepție protejate de valul de care ne protejează. În era realității duale – fizică cyber – civilii sînt pacienți (ai militarismului tehnologic); indivizii sînt victime. O distincție îndoielnică, ați zice. Mă rog! Civilul este prins între cele două lumi sau realități, ca într-o poveste carteziană, și trebuie să se orienteze permanent între ele. Civilul trebuie, așadar, să aibă o dublă privire asupra lumii, pe cînd victima, orientată către propria traumă, îi rezistă civilului (interior) printr-o privire monoculară. Cultura victimizării monoculare o suplimentează pe aceea a dublei focalizări civile, căreia îi rezistă în numele unei naturi traumatice, inexplicabile pe de-a-ntregul, nereprezentabile și personale. Victima este cea prin care natura se reîntoarce din lumea tehnologizată. Etă carnaval!

Sînteți psihotic? Aveți suspiciunea că vă umblă cineva în computer? Fostul prieten? Poliția? Dragnea? N.S.A.-ul?

Dacă nu, nu vă putem considera psihotic, deoarece psihoza se adaptează la condițiile contemporane și viitoare mai repede decât civilul, pe care uneori îl folosește ca sistem de livrare, în drum neîntrerupt către Marea Semnificație.

Vreți să vă adăpostiți de ochiul neadormit al supraveghetorului, dar să nu deveniți victime? Creați-vă un stil care nu poate fi decodat cu ușurință. Caragiale, barocii, Păstorel v-ar putea fi bune exemple. Deveniți complicați – stilul e apărarea însăși. *Le style c'est la défense même* – în secolul al XVIII-lea, dificultatea de a defini omul și imposibilitatea de a defini nostalgia aristocrație a stilului l-au făcut pe Buffon, un naturalist, de altminteri, să formuleze, celebru, apodictic și enigmatic, „Stilul e omul însuși” – două mistere aruncate unul în spinarea celuilalt. Un calabalic mutual și aparent limpede prin cartezianismul său patent, dar nu latent.

Împotriva acestei buffonerii, interioritatea barocă ori caragialiană e adâncă, neștiută, demnă de păstrat în armura propriului stil. E baza interiorității sinelui pe care idealismul german va ridica cea mai puternică noțiune de „subiect” (subiectul laborantului, intangibil de dinafară), iar romantismul german îl va arunca în mersul naturii ca pe singurul care o poate acompania și întregi prin înțelegere, poate precum grecii *hypokeimenon*-ul. Acest subiect blindat e statutul de la care, pe derdelușul istoriei, subiectul modern a început, progresiv, să piardă din putere, ca uraniuul sărăcit la trecerea prin România a bombelor rusești trimise în secret fraților sârbi în anii 90.

N-ar fi rău ca educatorii să-și ajute învățăceii să-și creeze, progresiv, un stil propriu, un pliu complicat care îi va putea apăra și de fragmentarea zănică a dublei priviri civile, și de exoftalmia psihotică a victimei traumatizate. Subiectul contemporan e victima propriei sale deveniri. Cine, însă, poate să rămână spectatorul propriului declin? Ciobănașul mioritic? Pînă și el, ca orice depresiv metaforizant, creează o ficțiune de care să se agațe pentru a supraviețui. În absența unei proprii ficțiuni mîntuitoare, victima se pierde, devine indistinctă. Or, fictima, *doppelgänger*-ul victimei, se așază în prag, vinde indulgențe, promite mîntuirii (*in aenigmat*e, poate).

Fictimele pot fi generate colectiv, instituțional, individual sau holografic. Fiecare categorie ar merita (dacă așa e cuvîntul) cîte o carte. Dar aici de asta nu o să avem parte. În culturile care învelesc retorica victimizării într-o aură sfîntă, pragul fictimei face parte din decorul scenei reprezentățiilor publice menite să stîrnească spaimă și milă (și,

astfel, să strîngă fonduri simbolice – financiare sau nu). Industria traumelor înflorște azi mai mult ca-n alte dăți pe care ni le amintim, și orice astfel de înflorire se nutrește dintr-o teologie pe care nici nu se mai sinchisește să o mascheze. Căci publicul, înlocuitorul realului cu turma propriului deșert, e deja antrenat în atribuirea copyright-ului pe suferință celor care și-l clamează neconținut. Traumelor de succes la public, fictimele le sînt molipsitoare; insidioase ca niscai proteze interne, ori ca body snatchers, ele pătrund în membrii publicului și, treptat sau dintr-una, îi înlocuiesc cu alți membri ai publicului, gata convinși că traumele de succes sînt reale, și deci că fictimele sînt victime sadea.

Instituțiile generatoare de fictime sînt, pentru fataliști, toate; pentru protestanții anglo, cele corupto-rusești; la catolici, statul; iar la români, toți Eii ce rămîn (pentru cei crescuți sub comunismul tîrziu, fictimele sînt un fel de prapori prin al căror *trompe l'œil* se întrevăd victimele interioare).

Fictimele produse individual, nenumărabile dar nu și inocente, îi stau ego-ului la îndemînă ca un mașon, cum ar fi spus regretatul Sigmund Freud. Că se simte-a fi unul din cei trei iezi încuieți; că-i supraviețuiește lupului și, crescînd, îi strigă următorului Hanibal, „ce dai, bă, nu știi să-njuri?”; că devine adult acuzînd o traumă de demult, fictima e individuală. „Nu mă cunoști; sînt victima ignoranței (prostiei, orbirii etc.) tale”, spune ea. „Nu mă recunoști. Mă faci sclavul tău”, spune el citîndu-l aproximativ pe Hegel. Ceea ce demonstrează că indivizii îi sînt instituției casnice apendici, sau cum veți vrea să-i spuneți, dacă tot e să ziceți ceva. Fictima îi dă sens și direcție victimei în același fel în care mitul i le dă naturii seconde numite cultură. Dacă victima „realmente este”, fictima „este ca” (*als ob; as if*) – și doar indivizii pot fi victime (popoarele nu mor în accidente auto doar ca să-și vadăască realitatea). Fictimele sînt paranoide în real, dar schizoide în imaginar. Iar proiectarea schizoidiei imaginare pe ecranul paranoid al realului este holografică.

Holografic, Lumea conspiră întru victimizare: nu noi sîntem de vină, ci Ei! Aceasta este, cel puțin, concluzia globalismului, prin care vinovăția răufăcătorilor trecuți, prezenți și viitori devine obiectul universal al judecării celor slabi (noi, toți narco-narcsiștii). Acest totalitarism slab, articulat prin hegemonia kitsch-ului, e esența ideologiei verzi la cap numite ecologie de către agenții dubli numiți fictime.

Voi, cititori victimizați, ce, ipocrit, credeți?